

Sivil Toplum Kuruluşunda
Çalışma Yaşamı'dan:
"Kaynak Yaratma"

Gürcan Banger

ESYO

8 Eylül 2006

Kaynak Yaratma ???

STK'nın Kaynakları

- Bir sivil toplum kuruluşunun (STK'nın) kaynakları şunlardan oluşur:
  1. Üye ödentileri,
  2. Bağışlar,
  3. Kermes, müzayede, konser vb gibi etkinlik gelirleri,
  4. Doğrudan para destekleri (fonlar, sponsorluklar, krediler),
  5. Malzeme, araç-gereç gibi konularda aynî yardımlar,
  6. Kullanma hakları (bedelsiz kiralama, bedelsiz hizmetler, ödünç kullanma vb),
  7. Faiz, ekonomik işletme gelirleri vb.

Kaynak Yaratma Türleri

- Maliyetleri karşılama,
- Üyelik ödentileri,
- Bağışlar,
- Bağış kampanyaları,
- Sübvansiyonlar,
- Satışlar,
- Kermesler,
- Açık artırmalar,
- Proje işletme payları,
- Davetiye satışları,
- Gezi organizasyonları,
- Aynî destekler,
- Yerel özellikte etkinlikler...

2 Önemli Hata

- STK çalışma yaşamında kaynak yaratmayla ilgili iki önemli hata vardır:
- Birincisi; kaynak yaratma konusu, STK'daki herkes tarafından "en belalı" iş olarak kabul edilir. Herkes uzak durmayı tercih eder.
- İkincisi; bir iş yapmak için STK'da herkes "önce paranın" varolması gerektiğini düşünür ve söyler.

Hataları Düzeltelim !...

Biraz önce sizin röntgen sonuçları geldi.
Merak edilecek birşey yok...
Kaburgada iki kırık vardı biz onu **Photoshop** ile düzelttik...

Neden kaynak arıyoruz?

- STK'nın işletme masraflarını karşılamak için (Personel masrafları, kira, iletişim vb),
- Proje ve faaliyet giderleri için,
- STK çalışmalarında gerekli yatırımlar için (Mobilya, bilgisayar, faks vb).

“Kaynak Yaratma” nedir?

- **Kaynak yaratma**; gerek STK'nın kurumsal varlığını sürdürme, gerekse proje ve faaliyetlerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duyduğu para, malzeme, araç-gereç ve hizmetleri elde etmek için **aktif ve sistemli** olarak yapılan çalışmaların tamamıdır.

Kaynak Yaratmanın Özellikleri

- **Kaynak yaratma**, kendi hedef ve stratejisi olan, profesyonel ve etik değerlere sahip bir STK çalışmasıdır.
- Kaynak yaratmanın temel kavramları:
  1. Hedef,
  2. Strateji,
  3. Profesyonellik,
  4. Etik değerler.

STK'da "Etik" Nedir?

- **Etik**, bir kişi veya kuruluşun uymak zorunda olduğu davranış kuralları bütünüdür.
- **ESYO Manifestosu'nda yer alan ilkeler**, STK'ların uyması gereken etik değerleri özetlemektedir.

ESYO Etik Değerleri

- Toplum ve ülke yararı,
- Gönüllülük,
- Açıklık ve saydamlık,
- Katılımcılık,
- Paylaşımcılık,
- Kâr amacı gtmemek,
- Bağımsızlık,
- ıkar gözetmemek,
- İşbirliği,
- Uzlaşmacılık,
- oğulculuk,
- Ortaklık ve dayanışmacılık,
- Dürüstlük,
- Ortak değerlere saygı,
- İyi niyetlilik.

Kaynak Bulmak ???

Parasal Kaynaklar

- Sivil toplum kuruluşları, kâr amacı gütmeyen örgütlerdir.
- Ama bu tespit, STK'ların gelir sağlamak üzere faaliyette bulunmayacakları anlamına gelmez.
- Önemli olan, gelir elde etme faaliyetlerinin STK amaçlarına uygun olmasıdır.
- Sadece gelir elde etmek için çalışma yapmak doğru değildir.
- Gelir sağlama yol ve yöntemlerinin de etik kurallara uygun olması gerekir.

Kaynak Yaratma Stratejileri

- **Strateji**, önceden belirlenen bir amaca ulaşmak için seçilen yol demektir.
- Bir strateji belirlenirken; STK'nın **güçlü ve zayıf yönleri** dikkate alınır.
- STK'yı etkileyen uzak ve yakın çevrenin etkileri incelenir; STK dışında oluşan **fırsat ve tehditler** değerlendirilir.

Temel Stratejiler 1

- Bir STK faaliyetinde ilk soru, “Biz bunu yapabilir miyiz?” olmalıdır.
- **Faaliyetin ölçeği** doğru belirlenmelidir.
- Doğru ölçeklendirilmediği için başarısız olan bir faaliyet, sonraki çalışmalarda ürkeklik ve çekingenlik yaratır.
- Sütten ağzı yananların, yoğurdu üflemeyi (hatta hiç yememeyi) deneyeceklerini unutmayın!

Temel Stratejiler 2

- Bir kaynak yaratma faaliyetini doğru ölçeklendirmenin yolu, **doğru planlama** yapmaktan geçer.
- Doğru bilgi, yeterli belge, nitelikli iş planı, etkin bütçeleme ve STK etik değerleri, bu süreçte kullanmanız gereken vazgeçilmez kavramlardır.

Temel Stratejiler 3

- Çok büyük ölçekli bir proje yerine, kısa sürede yeterli sonuç verecek, uygun ölçekli bir faaliyet için kaynak bulmak daha kolaydır.
- Eğer uzun süreli, büyük bir proje yapacaksanız, kaynak bulma imkanlarınızı genişletmek için projeyi (doğru düzenlenmiş) küçük parçalara bölmeyi deneyebilirsiniz.

Temel Stratejiler 4

- İyi bilinen fon kaynaklarına başvuru sayısı, her gün artmaktadır. Bu nedenle başvuruların rekabet şansı azalmaktadır.
- Bu nedenle; fon kaynağı araştırması, STK'lar açısından bir "iş" haline gelmiştir.
- Bu nokta, **ESYO**'yu daha önemli bir hale getirmektedir. ESYO'dan veya yerli / yabancı destekçilerden bilgi yardımı almanız önerilir.

Temel Stratejiler 5

- Gerek STK yaşamında, gerekse herhangi bir faaliyette; tek bir kaynağa bağlı kalmak doğru değildir.
- Bazı destekçiler, projenin bir bölümünün başka kaynaklar tarafından veya STK'nın kendisi tarafından sağlanmasını isterler.
- Bu nedenle; faaliyetlerde “**kaynak çeşitlendirmesi**” önemli bir unsur olarak düşünülmelidir.

Temel Stratejiler 6

- STK'ya kaynak desteği alabileceğimizi öngördüğümüz kişi ve kuruluşları iyi tanımak önemlidir.
- Kaynak sağlayanların, belli kural ve koşulları olması normaldir.
- Bu zorunlu çerçeveyi anlamadan kaynak sağlayıcının ikna edilemeyeceğini iyi bilmelisiniz.

Temel Stratejiler 7

- STK'lara teknik danışmanlık, pahalı bir iş haline gelmiştir.
- Bu danışmanlar, sağlanacak kaynağın belli bir yüzdesini hizmetleri karşılığı talep etmektedirler.
- Bu tür hizmetleri, bedelsiz destek olarak almayı denemek gerekir.
- ESYO; bu konularda, STK'lara faaliyetlerinde yardımcı olacaktır.

Temel Stratejiler 8

- “Kaynak sağlama”, özü ve biçimi gereği bir “profesyonel ciddiyet” görünümüne sahip olmalıdır.
- Kaynak yaratma konusunda çalışma yapan yönetici, üye ve gönüllüler; STK'nın amaç ve ilkelerinden, kuruluşun misyon ve vizyonuna dek gerekli tüm konularda birikimli olmak zorundadırlar.
- Uyulacak koşullara, pek çok durumda giyim-kuşam ve iletişim de dahildir.

Temel Stratejiler 9

- Büyük kurum ve fonlardan, küçük STK'ların destek almaları kolay değildir.
- Bu sıkıntıyı aşmanın en kolay yolu; bir üniversite, araştırma kuruluşu, yerel yönetim veya büyükçe STK'nın projeye katılımını sağlamaktır.
- Buna benzer sorunlar karşısında **ESYO** katılımcıları, ilk destekçilerinizden olacaktır.

Temel Stratejiler 10

- Son yıllarda şirketlerin “sosyal sorumluluk” anlayışlarında gelişmeler olmuştur.
- Yerel şirketler, kendileri veya bağlı oldukları büyük gruplar aracılığı ile bazı projelere destek vermektedirler.
- Kaynak sağlamada; bu seçeneği de değerlendirebilirsiniz.
- Bu bağlamda; herkesin aklına gelen ilk şirketi değil, farklı seçenekleri düşünmeye çalışmalısınız.

Temel Stratejiler 11

- Kaynak yaratmak; zaman, emek, sabır, kadro ve plan gerektirir.
- Kaynak yaratmak, STK'da tek kişiye bırakılması gereken bir iş değildir.
- STK'lar kaynak yaratma konusunda çalışma yapmalı, faaliyetler ve çalışma birimleri oluşturmalı, konu hakkında birikim sağlamak üzere atölyeler (workshop) düzenlemelidir.

Temel Stratejiler 12

- STK'nın kendisi veya ESYO bünyesinde çalışma grupları olarak "Kaynak Yaratma" eğitim programlarının düzenlenmesinde yarar vardır.
- Bu çalışmalara katılan STK'lar, üyeler ve gönüllüleri, yaşadıkları örnekleri paylaşarak bir "deneyim envanteri" yaratılmasına katkı koymalıdır.

Temel Stratejiler 13

- Sivil toplum çalışmasının ana fikri, katılım ve paylaşımdır.
- Bir proje veya faaliyetin, STK'ya dūřen kaynak ihtiyacını azaltmanın yolu, onu bařka STK'larla paylařmaktır.
- Aynı konuda alışan STK'larla ortak ve tamamlayıcı projeler yapmak, kaynak sağlayıcıların daha sıcak yaklaşmasına da neden olur.

Özet

- Buraya kadar söylediklerimizi, kısa cümleler ile özetleyelim.
- Aklımızda kolayca kalabilecek dersler halinde tekrar edelim.

Aklınızda Bulunsun...

- Genel kural olarak; STK'nızın faaliyet ve projelerinde **tek bir gelir kaynağına bağımlı kalmamayı bir ilke haline getirin!**
- Yeni fikirler üretmeye çalışın; bunun için yöntem ve teknikler geliştirin; **yeni fikirlere açık olun!**

Aklınızda Bulunsun...

- **Kaynak yaratma çalışmalarında yer alacak üye ve gönüllü sayısını artırın; aralarında bir yapı oluşturun!**
- **Kaynak yaratma faaliyetlerinde açık, saydam, içten ve hesap verebilir olun!**

Aklınızda Bulunsun...

- **Kaynak yaratma, özü açısından zor bir iştir; bu nedenle iyimser, sabırlı, dayanıklı ve azimli olun!**
- **Ders alın! Sadece hatalarınızdan değil, başarılarınızdan da ders alın!**

Aklınızda Bulunsun...

- **Kaynak yaratmada sabır ana unsurdur ama zaman da öyledir. Zamanınızı doğru kullanın!**
- **Kaynak yaratmanın zorlukları içinde, hedefinizi ve amacınızı yitirmeyin!**

Aklınızda Bulunsun...

- **Kaynak yaratma ile görevlendirdiğiniz insanları yalnız bırakmayın! Yol gösterin, önerilerde bulunun, teşvik edin, uygun ve etik biçimde ödüllendirin!**
- **Yapamayacaklarınız için söz vermeyin! Emretmeyin; kaynak yaratmanın da, temelde gönüllü bir iş olduğunu unutmayın!**

Aklınızda Bulunsun...

- **Kaynakları doğru ve yerinde kullanın!**
- **İyi bir kayıt ve belgeleme sisteminiz olsun!**
- **Kaynak sağlama yönteminizin hukuka uygunluğundan emin olun!**

Değişelim, değiştirelim !..

ESYO KK Adına Teşekkürler...

- Nazik ilginiz ve sabrınız için teşekkür ederim.
- Zamanın uygun kullanımı açısından; kısa önerilerinizi dinlemek, sorularınız varsa cevaplamak isterim.